

สถานการณ์และข้อเสนอเชิงนโยบาย ด้านผู้ลี้ภัย ผู้แสวงหาที่ลี้ภัย

คณะทำงานองค์การภาคีติดตามและหาแนวทางแก้ไขปัญหาผู้ลี้ภัยและผู้หนีภัยจากการสู้รบ

กฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร จัดการผู้ลี้ภัย

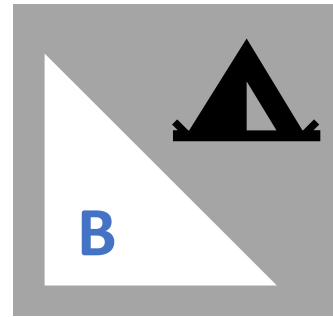

ผู้ลี้ภัยในประเทศไทยในปัจจุบัน

แบ่งออกเป็น 4 กลุ่มหลักจากการจัดการ ดังนี้

ผู้หนีภัยการสู้รบ

กลุ่มผู้ลี้ภัยที่ทางราชการเรียกผู้หนีภัยจากการสู้รบที่ถูกจัดให้พักอาศัยอยู่ในศูนย์พักพิงชั่วคราว 9 แห่งในพื้นที่ชายแดนไทย-เมียนมา

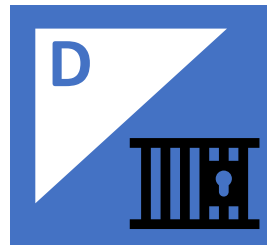
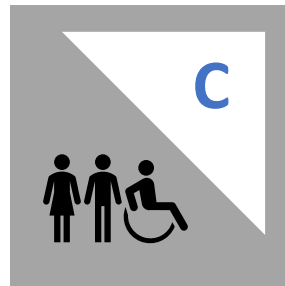

ผู้หนีภัยความไม่สงบชาวเมียนมา

กลุ่มที่ได้รับผลกระทบจากการสู้รบและปราบปราม กองกำลังของประชาชนและชนกลุ่มน้อยในพม่า หลังการรัฐประหารในพม่า ที่เข้ามาอยู่ในพื้นที่ชายแดนชั่วคราว

ผู้ลี้ภัยในเมือง

กลุ่มผู้ลี้ภัยที่อยู่ในพื้นที่เขตเมือง แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ ผู้ลี้ภัยในเมืองมากกว่า 40 ประเทศที่เป็นบุคคลในความหวังใจของ UNHCR หรืออยู่ระหว่างขอสถานะผู้ลี้ภัยจาก UNHCR อีกกลุ่มหนึ่งคือ ผู้ลี้ภัยจากพม่าที่เข้ามาหลังการรัฐประหารในพม่าและอาศัยอยู่ในเขตเมือง

ผู้ลี้ภัยกลุ่มเปราะบางต่อความมั่นคง

เป็นกลุ่มที่รัฐยังจัดให้เป็นกลุ่มพิเศษที่มีความเสี่ยงต่อความมั่นคงในด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เช่น โรฮิงจาและอุยกูร์

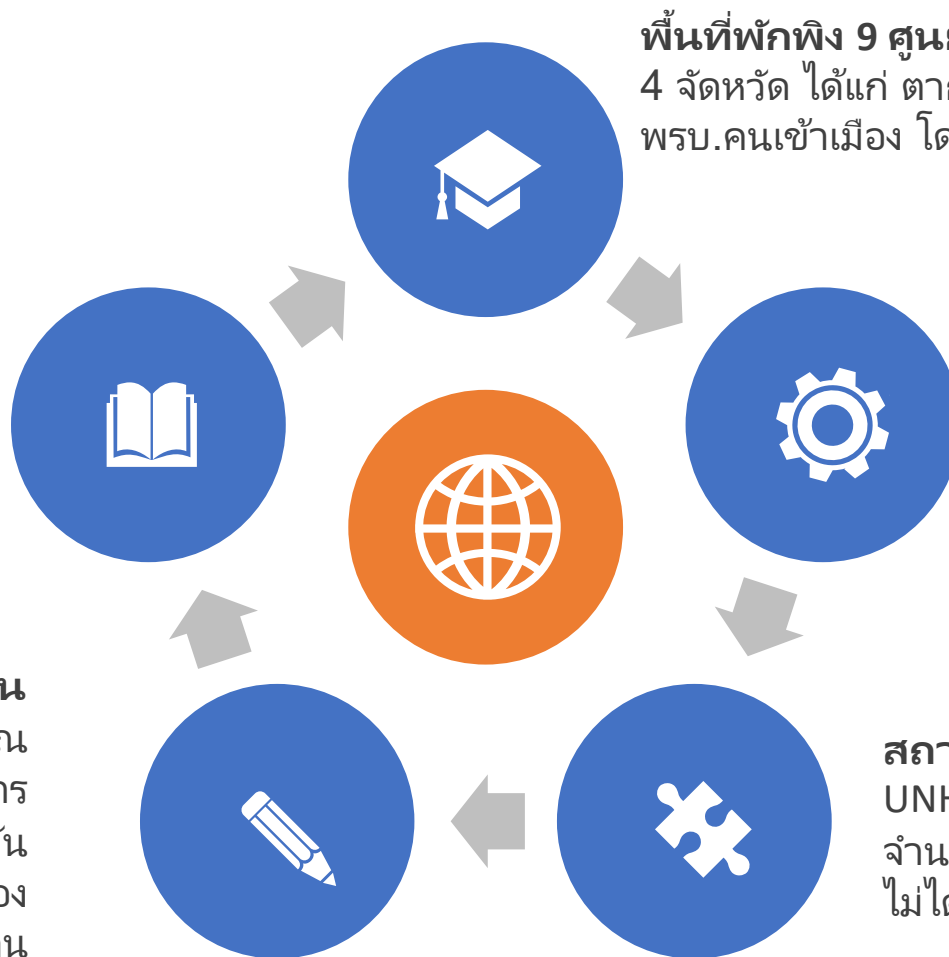
ผู้หนีภัยจากการสู้รบในพื้นที่พักพิงชั่วคราว

สถานการณ์ผู้หนีภัยจากการสู้รบในพื้นที่พักพิงชั่วคราว

การจัดการและจำนวนประชากร
มหาดไทยจัดตั้ง PAB เพื่อขึ้นทะเบียนมี
จำนวนทั้งหมด 77,721 คน
มหาดไทยเป็นผู้รับผิดชอบในการดูแล
สมช. กำกับในเชิงนโยบาย

นโยบายการจัดการอื่น
เดินทางไปตั้งถิ่นฐานประเทศที่ 3 แล้วประมาณ
126,000 คน และสหรัฐอเมริกามีโครงการ
เปิดรับในปัจจุบัน
และมีการส่งกลับภูมิลำเนาตามนโยบายของ
รัฐบาล ระหว่างปี 2016-2018 แล้ว 164 คน

พื้นที่พักพิง 9 ศูนย์ในพื้นที่ชายแดนไทย-เมียนมา
4 จังหวัด ได้แก่ ตาก แม่ฮ่องสอน กาญจนบุรี และ ราชบุรี ตาม
พรบ.คนเข้าเมือง โดยได้จัดตั้งมาแล้วกว่า 40 ปี

สถานะการอยู่อาศัย

ยังไม่ได้รับอนุญาตให้เดินทางออกนอกพื้นที่พัก
พิง ยกเว้น กรณีจำเป็น เช่น เพื่อรักษาพยาบาล
หรือศึกษาต่อเป็นกรณีพิเศษ

สถานการณ์ปัจจุบัน

UNHCR ดำเนินการจัดทำประวัติ พบว่ามี
จำนวนประมาณ 90,000 คน โดยยังมีกลุ่มที่
ไม่ได้ลงทะเบียนกับมหาดไทย อีกนับหมื่นคน

ยังขาดแนวทางในการพัฒนาสถานะและสิทธิขั้นพื้นฐานของเด็กที่เกิดในศูนย์พักพิงฯ

ข้อเสนอเชิงกฎหมายและนโยบายสำหรับกลุ่มผู้หนีภัยจากการสู้รบ ในพื้นที่พิกพิงชั่วคราว

มุมมองจากภาคประชาสังคม

01

การพัฒนาสถานะ

มุ่งเน้นการสร้างกระบวนการ การบูรณาการ
เข้าสู่สังคมไทย (local integration)

02

จัดการกลุ่มยังไม่มีสถานะทาง

ทะเบียน
สำรวจประชากรและจัดทำทะเบียนกลุ่มที่อยู่ใน
พื้นที่พิกพิงใหม่ทั้งหมด

03

การจัดการเรื่องสิทธิ/สถานะ

การพัฒนาสถานะบุคคล / การอนุญาตให้อยู่อาศัย
ชั่วคราวนอกพื้นที่พิกพิงชั่วคราว / การอนุญาตทำงาน
และเดินทางได้ภายในพื้นที่ / เข้ารับการศึกษา

04

การจัดการโดยกฎหมาย

ขอให้คณะรัฐมนตรีอนุญาตให้อยู่ ตาม มาตรา
17 พรบ. คนเข้าเมือง และทำงาน ตาม พรก
การทำงานของคนต่างด้าวฯ

05

การพัฒนา/แก้ไขกฎหมาย

แก้ไข พรบ.คนเข้าเมือง กำหนดสถานะและเงื่อนไข
การอนุญาตอยู่ชั่วคราว / การอนุญาตให้อยู่ถาวร /
สิทธิทำงาน / บริการทางการศึกษา สาธารณสุข /
ประกันสังคมเมื่ออยู่ภายใต้การจ้างงาน ที่ชัดเจน

ผู้หนีภัยความไม่สงบชาวเมียนมาในพื้นที่ปลอดภัยชั่วคราวตามแนวชายแดน

ผู้หนีภัยความไม่สงบชาวเมียนมาในพื้นที่ปลอดภัยชั่วคราวตามแนวชายแดน

ผลกระทบจากการสู้รบและปราบปรามของทหารพม่าหลังรัฐประหาร

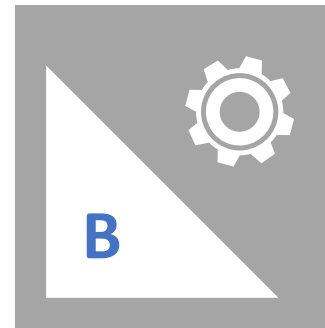
- ❖ ในปี พ.ศ.2564 และ 2565 หลังจากเหตุการณ์รัฐประหารในเมียนมา ได้มีการโจมตีตามแนวชายแดนจังหวัดแม่ฮ่องสอน และจังหวัดตากหลายครั้ง และได้มีผู้หนีภัยจากความไม่สงบทะลักเข้ามาในพื้นที่ตามแนวชายแดนฝั่งไทย แต่ทางการไทยให้พื้นที่พักพิงเพียงระยะสั้นและผลักดันส่งกลับไปฝั่งเมียนมาทั้งหมด และอีกทั้งไม่อนุญาตให้มีการดำเนินการช่วยเหลือทางมนุษยธรรมกับทางฝั่งพม่าอย่างเป็นทางการ
- ❖ ปัจจุบันมีการบริหารจัดการโดยรัฐ ซึ่งมีพื้นที่ปลอดภัยชั่วคราว 5 แห่ง ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ประกอบด้วย บ้านเสาหิน บ้านอนุ บ้านเจอป่าคี บ้านพะแซ่ และบ้านในสอย ในสามอำเภอคือ อ.แม่สะเรียง อ.ขุนยวม และ อ.เมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ตามแนวชายแดนควบคุมโดยหน่วยงานความมั่นคง ทหารพราน 36 ชำบบนจุดในสอยพื้นที่ของหน่วย ฉกร. 17 ตชด. และขอความร่วมมือทางมหาตไทย อบต., ผู้ใหญ่บ้าน/กำนัน/ปลัดอำเภอ/นายอำเภอ รวมถึงหน่วยงานด้านสาธารณสุข เช่น สสจ., สสอ., สสช.
- ❖ มีการตั้งศูนย์สั่งการชายแดนบูรณาการร่วมกัน ผู้ว่าเป็นประธาน มีทั้งหน่วยงานมั่นคง ปกครอง และภาคประชาสังคม

สถานการณ์ผู้หนีภัยความไม่สงบชาวเมียนมาในพื้นที่ปลอดภัยชั่วคราวตามแนวชายแดน

สถานการณ์ที่ยังไม่นิ่ง การจัดการยังเป็นการจัดการเฉพาะหน้า ขาดระบบการบริหารภาพรวม

จำนวนผู้อพยพ

เนื่องจากเป็นพื้นที่ชั่วคราว จึงมีการเดินทางเข้าออกตามสถานการณ์ความไม่สงบในฝั่งรัฐคะยา เมียนมา จำนวนไม่นิ่ง ปัจจุบันอยู่ที่ประมาณ 7,000 คน

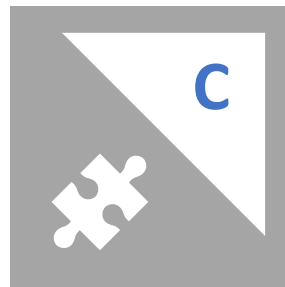

การจัดการระยะสั้น

บางส่วนเดินทางกลับเมียนมาเนื่องจากฝ่ายความมั่นคงเห็นว่าเป็นพื้นที่ชั่วคราว ซึ่งส่วนใหญ่บ้านอยู่ใกล้บริเวณชายแดน มีการเกลี้ยกล่อม ให้กลับไปและสามารถกลับมาได้

ข้อจำกัดในการจัดการ

มีประชาชนจากพื้นที่ตอนในของประเทศ แต่บางส่วนยังไม่เดินทางกลับเนื่องจากกังวลเรื่องความปลอดภัย หรือบางส่วนต้องเดินทางเป็นระยะทางไกลและไม่คุ้มที่จะกลับไปและกลับมาใหม่หากเกิดสถานการณ์ไม่สงบซ้ำหากกลับก็ต้องไปอยู่ที่ค่าย IDP

สภาพปัญหาและความต้องการในปัจจุบัน

แม้จะมีการจัดการในพื้นที่ระดับหนึ่ง แต่ยังต้องการความชัดเจนในการประสานงาน และอำนาจหน้าที่ และควรมีการอำนวยความสะดวกในการให้ความช่วยเหลือข้ามประเทศที่ชัดเจนอย่างเป็นทางการ เพื่อที่จะทำให้ผู้อพยพสามารถอยู่ฝั่งพม่าได้อย่างปลอดภัย หรือมีแนวทางการดูแลหากมีสถานการณ์การสู้รบปะทุอีก

ข้อเสนอแนะทางการจัดการสำหรับ

กลุ่มผู้หนีภัยความไม่สงบชาวเมียนมาในพื้นที่ปลอดภัยชั่วคราวตามแนวชายแดน

มุมมองจากภาคประชาสังคม: กำหนดสถานะชั่วคราว มีนโยบายที่ชัดเจน มีการจัดการโดยพื้นที่ มีมาตรการประเมินความเสี่ยง และสร้างพื้นที่ปลอดภัย

ข้อเสนอเชิงกฎหมายและนโยบาย

สำหรับกลุ่มผู้หนีภัยความไม่สงบชาวเมียนมาในพื้นที่ปลอดภัยชั่วคราวตามแนวชายแดน

มุมมองจากภาคประชาสังคม

01

การกระจายอำนาจให้พื้นที่

การกระจายอำนาจโดยมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชนและภาคประชาสังคมในพื้นที่เป็นผู้นำการจัดการ โดยมีส่วนกลางสนับสนุน

02

มีกลไกติดตาม/ประเมินสถานการณ์

การติดตามประเมินสถานการณ์อย่างเป็นระบบและ โปร่งใสโดยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน

03

การจัดการเรื่องสิทธิ/สถานะ

หากสถานการณ์ยืดเยื้อและไม่สามารถส่งกลับได้ควรปรับ รูปแบบการจัดการให้กลุ่มดังกล่าวใช้การจัดการโดยมี ชุมชนเป็นฐานในการให้ความช่วยเหลือ

04

การพัฒนาและแก้ไขกฎหมาย

แก้ไข พรบ.คนเข้าเมือง กำหนดมาตรการคัดกรองผู้ลี้ ภัย / สถานะและเงื่อนไขการอนุญาตอยู่ชั่วคราว / การ พัฒนาเรื่องสิทธิและสถานะในอนาคตในกรณีที่มีความ จำเป็น

05

ยึดหลักไม่ผลักดันส่งกลับสู่อันตราย

กำหนดแนวทาง และปฏิบัติตามหลักการไม่ส่งกลับไปสู่ อันตราย ตาม ม.13 พรบ. ป้องกันและปราบปรามการ ทรมาณ และการกระทำให้บุคคลสูญหาย

ผู้ลี้ภัยในเมือง

ผู้ลี้ภัยในเมือง

ผู้ลี้ภัยจากประเทศต่างๆ

มีสถานผู้ลี้ภัยและขอลี้ภัยประมาณ 5,000 คน

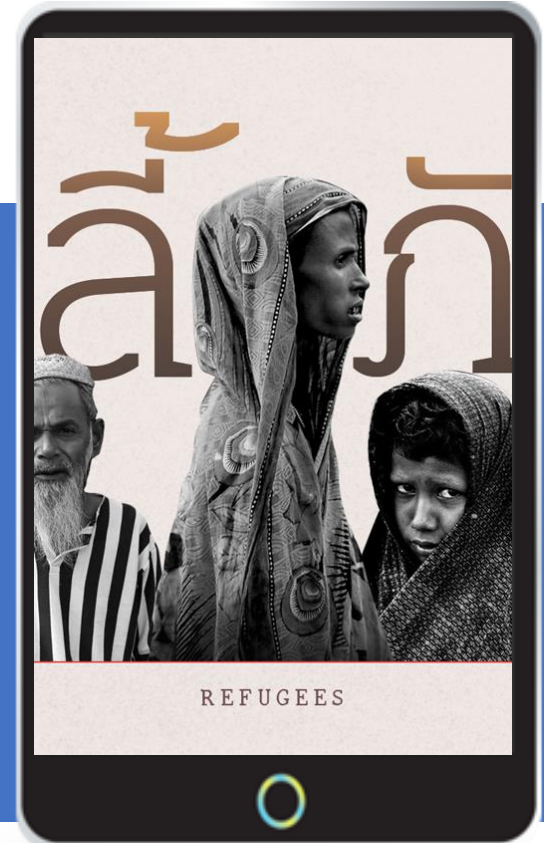
ผู้ลี้ภัยจากพม่า

เข้ามาเพื่อหนีภัยต่อชีวิตหลังรัฐประหารในพม่า จำนวนประมาณ 5,000 – 10,000 คน

จำแนกตามสถานะทางกฎหมายภายในของไทยจึงหลากหลายขึ้นอยู่กับเงื่อนไขการเข้าเมือง การได้รับ

อนุญาตให้อยู่อาศัยของแต่ละบุคคล โดยแยกเป็น 4 กลุ่ม

- (1) เข้ามาถูกต้อง และมีสิทธิอยู่อาศัย มีสถานะถูกกฎหมาย
- (2) เข้ามาถูกต้อง แต่ไม่ได้มีสิทธิอยู่อาศัย อยู่ผิดกฎหมาย
- (3) เข้ามาไม่ถูกต้อง ไม่ได้มีสิทธิอยู่อาศัย เข้ามาและอยู่ผิดกฎหมาย
- (4) เข้ามาไม่ถูกต้อง แต่มีสิทธิอยู่อาศัยภายหลังในสถานะอื่น เช่น ขอประกันตัว ขึ้นทะเบียนแรงงาน มีสถานะถูกกฎหมาย โดยมีเงื่อนไขตามกฎหมาย นโยบายนั้น ๆ

การจัดการในปัจจุบันเป็นไปตาม พรบ.คนเข้าเมือง ปฏิบัติงานโดยสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง

บางส่วนได้รับอนุญาตให้อยู่อาศัยตามสถานะอื่นเช่น วีซ่าท่องเที่ยว วีซ่านักเรียน และวีซ่าทำงาน แต่เสี่ยงที่เอกสารเดินทางจะหมดอายุและไม่สามารถต่อได้ หรือทำพาสปอร์ตใหม่กับสถานทูตประเทศต้นทางได้ แต่ส่วนใหญ่มีสถานะเข้าเมืองผิดกฎหมาย

สถานการณ์ปัญหาของผู้ลี้ภัยในเมือง

ความเสี่ยงของผู้ลี้ภัย

- ❖ ส่วนใหญ่เป็นผู้หลบหนีเข้าเมืองผิดกฎหมายหรืออยู่อาศัยโดยไม่ได้รับอนุญาต ก็จะมีความเสี่ยงต่อการจับกุม กักขังอย่างไม่มีกำหนด ผลักดันกลับประเทศต้นทาง เสี่ยงต่อการแสวงประโยชน์โดยมิชอบตามกฎหมายจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ
- ❖ ได้รับความช่วยเหลือจาก **UNs** และ **NGOs** อย่างจำกัด เข้าถึงบริการพื้นฐานของภาครัฐเช่น การศึกษา สาธารณสุข ได้ยากลำบาก
- ❖ บันทึกรายการความเข้าใจการกำหนดมาตรการและแนวทางแทนการกักตัวเด็กไว้ในสถานกักตัวคนต่างด้าวเพื่อรอการส่งกลับ (**ATD-MOU**) ส่วนใหญ่ผู้ลี้ภัยเด็กและครอบครัวจากกลุ่มนี้จะได้รับประโยชน์จากนโยบายดังกล่าวแต่ยังมีปัญหาในเชิงนโยบายและการจัดการ ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการแก้ไข เช่นเงินประกัน 50,000 บาทหรือการถูกเรียกกลับสถานกักตัวคนต่างด้าวหากเด็กมีอายุเกิน 18 ปี

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการคัดกรองคนต่างด้าวที่เข้ามาในราชอาณาจักรและไม่สามารถเดินทางกลับประเทศอันเป็นภูมิลำเนาได้ พ.ศ. 2562 ดำเนินการโดยสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง เริ่มใช้แล้วตั้งแต่ปลายเดือนกันยายน 2566 แต่ยังไม่มีการประกาศใช้เนื่องจากมีความเสี่ยงต่อการถูกจับกุมและกักตัวเพื่อรอการส่งกลับ กรณีที่ได้รับการประกันตัวแล้วก็กังวลจะถูกยกเลิกและต้องถูกกักตัวหากไม่ผ่านการคัดกรอง

สำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัย (**UNHCR**) ทำหน้าที่ประสานและจัดสรรการตั้งถิ่นฐานใหม่ยังประเทศที่สาม ให้แก่ผู้ลี้ภัยกลุ่มนี้ ตามจำนวนที่ได้รับมาจากประเทศที่สาม

ในกรณีที่ต้องการกลับประเทศต้นทางโดยสมัครใจ สามารถเข้าร่วมโครงการกลับประเทศต้นทางโดยสมัครใจของ **UNHCR** ได้

เด็กที่เป็นบุตรหลานของผู้ลี้ภัย รวมถึงบุคคลไร้รัฐ ไร้สัญชาติ ทั้งในพื้นที่ชายแดน พื้นที่ตอนใน ที่เข้าเรียนในสถานศึกษาของรัฐยังคงได้เพียงรหัสเลข **G** ที่ออกให้โดยกระทรวงศึกษา แต่ไม่ได้รับการสำรวจ จัดทำประวัติและพัฒนาสถานะของบุคคลตามกฎหมาย

ปัญหาเกี่ยวกับคำสั่งและนโยบายของสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง

ผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อผู้ลี้ภัยโดยเฉพาะผู้ลี้ภัยจากพม่าหลังรัฐประหาร

แบบหนังสือแจ้งคำสั่งให้คนต่างด้าวเข้าเมืองทราบ (ตม. 35)

01

ผู้ลี้ภัยถูกขอให้ลงลายมือชื่อเมื่อถูกส่งเข้าสถานกักตัวคนต่างด้าว สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง คือ แบบหนังสือแจ้งคำสั่งให้คนต่างด้าวเข้าเมืองทราบ (ตม. 35) ซึ่งกำหนดเงื่อนไขให้พนักงานเจ้าหน้าที่ส่งกลับคนต่างด้าวได้ทุกโอกาส ซึ่งผู้ลี้ภัยจะเซ็นรับทราบโดยไม่รู้ข้อความหรือสิทธิ และเป็นเหตุให้สามารถผลักดันส่งกลับได้ แม้จะมีความเสี่ยงเมื่อถูกส่งกลับ

02

ผู้ลี้ภัยจากเมียนมาที่ถูกจับกุมอาจจะถูกผลักดันกลับได้ทันที โดยไม่ต้องผ่านชั้นศาล

หนังสือ ตร.ที่ 0029.843/ว. 17 ลงวันที่ 22 มิถุนายน 2564 ให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการผลักดันคนต่างด้าวสัญชาติเมียนมา ลาว หรือกัมพูชา ซึ่งกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 ออกนอกราชอาณาจักรโดยไม่ต้องดำเนินคดี ซึ่งส่งผลให้ผู้ลี้ภัยจาก 3 ประเทศถูกใช้เงื่อนไขเดียวกันในการส่งกลับอย่างรวดเร็ว โดยไม่มีกระบวนการคัดแยก

03

การขอประกันตัวผู้ลี้ภัยเมียนมาจากสตม. ยังไม่มีนโยบายที่ชัดเจน

การพิจารณาอนุญาตยังเป็นการพิจารณาแบบรายกรณี มีกระบวนการที่ยุ่งยากและยาวนาน โดยคำสั่งสตม. ไม่ได้ระบุแนวทางสำหรับคนกลุ่มนี้อาไว้ ในทางปฏิบัติ เจ้าหน้าที่งานประกันจะแจ้งว่าไม่มีนโยบายรับประกันตัว ทำให้ต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินการประกันตัวนานเป็นปี หรือไม่ได้เลย

ข้อเสนอเชิงกฎหมายและนโยบายสำหรับกลุ่มผู้ลี้ภัยใน

เมือง

มุมมองจากภาคประชาสังคม

01

กำหนดสถานะให้อยู่อาศัย

อนุญาตให้บุคคลที่ลงทะเบียนกับ UNHCR ให้อาศัยอยู่ในไทยได้เป็นการอำนาจ ตาม ม.19 หรือ มาตรา 54 หรือ เสนอให้กรม.มิมติเห็นชอบใช้อำนาจตามมาตรา 17 ของ พรบ.คนเข้าเมือง เป็นเวลา 1 ปี ในระหว่างนั้นให้ยื่นขอรับสิทธิเป็นผู้ได้รับความคุ้มครองตามระเบียบ NSM

02

ปรับปรุงกลไกการคัดกรอง

ปรับปรุงการเข้าถึง ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการคัดกรองคนต่างด้าวที่เข้ามาในราชอาณาจักรและไม่สามารถเดินทางกลับประเทศอันเป็นภูมิสำเนาได้ พ.ศ. 2562 (NSM) โดยกำหนดให้ยื่นขอรับสิทธิกับเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมืองในพื้นที่ได้ โดยที่จะไม่ถูกจับกุม

03

การพัฒนาและแก้ไขกฎหมาย

แก้ไข พรบ.คนเข้าเมือง กำหนดมาตรการคัดกรองผู้ลี้ภัย / สถานะและเงื่อนไขการอนุญาตอยู่ชั่วคราว / การพัฒนาเรื่องสิทธิและสถานะในอนาคตในกรณีที่มีความจำเป็น

04

ยึดหลักไม่ผลักดันส่งกลับสู่อันตราย

กำหนดแนวทาง และปฏิบัติตามหลักการไม่ส่งกลับไปสู่อันตราย ตาม ม.13 พรบ. ป้องกันและปราบปรามการทรมาน และการกระทำให้อับชอุญหาย

ผู้ลี้ภัยที่มีความเปราะบางต่อความมั่นคงและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

กลุ่มผู้ลี้ภัยที่มีความเปราะบางต่อความมั่นคงและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเป็นพิเศษ

กลุ่มชาวโรฮิงยา

ประมาณว่ามีชาวโรฮิงยาหนีภัยความรุนแรงจำนวน 5,000 ถึง 10,000 คนในประเทศไทย 700 คนยังอยู่ในห้องกัก .

สถานะในประเทศไทย

ปัจจุบันมีคนโรฮิงยาอยู่ในหลายสถานะ เช่น รอการส่งกลับ ผู้เสียหายจากการค้ามนุษย์ และขึ้นทะเบียนแรงงานข้ามชาติ เพื่อมีสถานะอยู่และทำงานในประเทศไทยได้ชั่วคราว

ถูกปฏิเสธการคัดกรอง

มีการปฏิเสธที่จะให้การดำเนินการตาม NSM อย่างไม่เป็นทางการ

ชาวอุยกูร์

ชาวอุยกูร์หนีภัยการถูกละเมิดสิทธิจากจีนเข้ามาที่ไทย ในปี 2556 ชาวอุยกูร์ประมาณ 460-500 คน

ความเสี่ยงถูกส่งกลับ

ในปี 2558 มีผู้หญิงเด็ก 172 คน ถูกส่งตัวไปประเทศตุรกี แต่เมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม 2558 ผู้ชายชาวอุยกูร์จำนวน 109 คนได้ถูกบังคับส่งตัวกลับไปยังประเทศจีนตามหลักการส่งผู้ร้ายข้ามแดน

ถูกอยู่ในห้องกักยาวนาน

คงเหลือชาวอุยกูร์จำนวนประมาณ 50 คนในประเทศไทยในปัจจุบัน ชาวอุยกูร์กลุ่มนี้ถูกกักไว้ในสถานกักตัวคนต่างด้าวมาเกือบ 10 ปีแล้ว ต้นปีที่ผ่านมามีชาวอุยกูร์ในห้องกักเสียชีวิต 2 คน

ข้อเสนอเชิงกฎหมายและนโยบาย

สำหรับกลุ่มผู้ลี้ภัยที่มีความเปราะบางต่อความมั่นคงและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

- ยึดมั่นในพันธะสัญญาระหว่างประเทศและไม่บังคับส่งกลับชาวอุยกูร์กลุ่มนี้ไปสู่อันตราย
- พิจารณายุติการกักขังชาวอุยกูร์และโรฮีนจาโดยไม่มีกำหนด
- อนุญาตให้องค์กรระหว่างประเทศและองค์กรภาคประชาสังคมเข้าไปมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของชาวอุยกูร์กลุ่มนี้อย่างเร่งด่วน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเปิดทางให้สำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติให้ความช่วยเหลือเพื่อรับรองสิทธิในการขอลี้ภัย
- อนุญาตให้ชาวอุยกูร์กลุ่มนี้ได้ออกจากประเทศด้วยความสมัครใจ อย่างมีศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์และได้ไปตั้งถิ่นฐานอย่างปลอดภัยยังประเทศที่ตนเองเลือกและสมัครใจยอมรับพวกเขา
- การแก้ไขปัญหาอย่างยั่งยืนนั้นมีอยู่ ชาวอุยกูร์กลุ่มนี้หลายคนมีญาติอยู่ในประเทศต่างๆ ควรอนุญาตให้เดินทางไปประเทศที่สามบนพื้นฐานการกลับคืนสู่ครอบครัว (**family reunification**) ตามหลักปฏิบัติสากล
- เนื่องจากชาวโรฮีนจาเป็นกลุ่มที่ประเทศต้นทางไม่ยอมรับจึงควรที่จะได้รับการพิจารณาดำเนินการตาม **NSM** และประเทศไทยควรเป็นผู้นำอาเซียนในการหาทางออกในการแก้ปัญหาให้แก่กลุ่มโรฮีนจา ใช้มาตรการทางการทูตแก้ไขปัญหาในพม่าให้สามประเทศในอาเซียน คือ ไทย อินโดเนเซีย มาเลเซีย สิทธิอยู่อาศัยและการเคลื่อนย้ายเป็นการชั่วคราว
- **MOU-ATD** เด็กและครอบครัวชาวโรฮีนจาควรได้รับการดูแลในสถานรองรับระบบเปิดและในชุมชนได้
- มีกระบวนการพัฒนาสถานะให้สามารถอยู่อาศัยในประเทศไทยได้ชั่วคราวและสิทธิในการทำงาน

ข้อเสนอในเชิงกฎหมายนโยบาย

1. แก้ไข พรบ.คนเข้าเมือง กำหนดมาตรการคัดกรองคนต่างด้าวที่เข้ามาในราชอาณาจักรและไม่สามารถเดินทางกลับประเทศอันเป็นภูมิลำเนาได้ / สถานะและเงื่อนไขการอนุญาตอยู่ชั่วคราว / การอนุญาตให้อยู่ถาวร / สิทธิทำงาน / บริการทางการศึกษา สาธารณสุข และประกันสังคมเมื่ออยู่ภายใต้การจ้างงาน ที่ชัดเจน
2. ระยะกลาง ใช้นโยบายผ่อนผันขึ้นทะเบียนเป็นแรงงาน กลุ่มที่ไม่มีหนังสือเดินทาง หรือเอกสารข้ามแดน หรือไม่สามารถพิสูจน์ได้ว่ามีสัญชาติได้ ให้สามารถเข้าสู่การขึ้นทะเบียนเพื่อขอสิทธิอยู่อาศัยและทำงาน โดยให้ต่ออายุได้
ครั้งละปี

แก้ไขพรบ.คนเข้าเมือง

กำหนดสิทธิอยู่
อาศัยชั่วคราว

ข้อเสนอต่อคณะกรรมการสิทธิการฯ

01

จัดตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อศึกษาปัญหาการบริหารจัดการผู้ลี้ภัยทั้งระบบ

02

ตรวจสอบเรื่องร้องเรียนการละเมิดในพื้นที่ชายแดน ในพื้นที่ตอนใน เช่น กรณีการรุกร้าพื้นที่ชายแดนของทหารพม่า

03

ติดตามการทำงานของหน่วยงานภาครัฐ เช่น สภาความมั่นคงแห่งชาติ กระทรวงกลาโหม กระทรวงมหาดไทย สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง เป็นต้น

04

การศึกษาและพัฒนาข้อเสนอในเรื่อง การดำเนินการตามระเบียบสำนักนายก (NSM)/ การใช้ทางเลือกแทนการกักขัง (ATD-MOU) การบริหารจัดการในพื้นที่ชายแดน บทบาทของ ทหาร ปกครองและชุมชนท้องถิ่น

ศึกษาและปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น พรบ คนเข้าเมือง พ.ศ. 2522